

Kazalo

Osnovni podaci o Općini.....	2
Geografsko područje (veličina, položaj, prometna povezanost)	2
Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike.....	3
Razvojni, administrativni i povijesni podaci	3
Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi.....	4
Ostalo što se smatra relevantnim	5
Stanovništvo	6
Broj stanovnika	6
Demografska kretanja kroz 20. stoljeće, tijekom Domovinskog rata i nakon 2001. (migracije)	7
Struktura (dob, obrazovanje, nacionalnost, zaposlenost).....	8
Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike.....	9
Specifičnosti i trendovi (npr. običaji, navike, poduzetnička kultura, otvorenost za nove inicijative).....	10
Postojeće i planirane mjere	12
Ostalo što se smatra relevantnim	13
Gospodarstvo	15
Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike.....	15
Glavne gospodarske djelatnosti (danas i nekad).....	16
Gospodarski potencijali	16
Infrastruktura	17
Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi.....	17
Postojeće i planirane mjere	19
Ostalo što se smatra relevantnim	20
Turizam.....	21
Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike.....	22
Postojeći turistički kapaciteti	23
Turističke znamenitosti i vrijednosti (prirodne, povijesne, kulturne).....	24
Razvojni resursi.....	29
Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi.....	29
Ostalo što se smatra relevantnim	30

Osnovni podaci o Općini

Geografsko područje (veličina, položaj, prometna povezanost)

- ❖ Općina Lišane Ostrovičke smještena je u Ravnim kotarima, na istočnom rubu Zadarske županije
- ❖ Površina općine- 49,92 km²
- ❖ Preko 65% prostora Općine čine obradive poljoprivredne površine, dok 35% otpada na kršno područje sa znatnim dijelovima šumskog fonda
- ❖ Graniči s gradom Benkovcem i općinom Kistanje u Zadarskoj te Skradinom u Šibensko- kninskoj županiji
- ❖ Od Zadra udaljena 50- ak km, od Šibenika 30- ak, Skradina 25 km i Benkovca 16 km
- ❖ Sjedište općine je u Lišanima, tipičnom ravnokotarskom selu, razvučenom uz rub polja, na prisojnoj padini bila i uz izvor pitke vode: selo se smjestilo u

polukružnom obliku, tvoreći prirodnu granicu između Kotara na jugu i krševite zaravni Bukovice na sjeveru; istočno, na udaljenosti od 3 km je Ostrovica dok su se Dobropoljci smjestili 10 km sjeverno od Lišana

- ❖ Općinom prolazi prometnica Zadar- Benkovac- Kistanje- Knin i željeznička pruga Zadar- Knin
- ❖ Nešto južnije od općine prolazi Jadranska autocesta, a čvor „Pirovac“ na autocesti udaljen je od općine petnaest kilometara

Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike

- ❖ u Općini se pokušava podignuti urbani nivo naselja- ono čemu se teži u svakom naselju, a to je formiranje jedne urbane jezgre s trgom-, to se dug niz godina pokušava pokrenuti i u Općini Lišane Ostrovičke- krajem lipnja 2009. godine Općina je dobila „zeleno svjetlo“ za izgradnju poslovno- stambene zone Braština

Razvojni, administrativni i povijesni podaci

- ❖ o kontinuitetu naseljenosti ovog prostora od prapovijesti, preko antičkog i srednjovjekovnog pa sve do novijeg doba svjedoče mnogi nalazi i lokaliteti: liburnske gradine, ostaci rimskih gospodarskih imanja, sakralni spomenici i ostaci tradicijske gradnje
- ❖ od 34 jedinice lokalne samouprave u Zadarskoj županiji, Lišane su na 18. mjestu po veličini teritorija kojeg obuhvaća, sa 1,37 % ukupne površine, a prema broju stanovnika je na 29. mjestu, s udjelom od 0,47% u ukupnom stanovništvu Županije
- ❖ u prosincu 1992. godine Sabor RH donio je Zakon o lokalnoj upravi samoupravi te Zakon o područjima županija, gradova i općina- time je bila određena i nova općina Lišane Ostrovičke koja je, osim samog naselja Lišane obuhvatila i Vukšić, Prović, Kolarnu, Bulić, Lepure, Bjelinu, Dobropoljce i

Ostrovicu; od 17. siječnja 1997. godine Sabor odlučuje o pripojenju Vukšića, Provića, Kolarne, Bulića, Lepura i Bjeline Benkovcu- općina od tada broji samo tri sela: Lišane, Ostrovicu i Dobropolje

- ❖ administrativno, Općina je sa svih strana okružena prostorom koji pripada gradu Benkovcu, osim s jugoistočne strane gdje graniči sa Šibensko- kninskom županijom (grad Skradin i općina Kistanje)
- ❖ s prometnog aspekta, područje Lišana Ostrovičkih izdvojeno je od glavnih prometnih kretanja te, u županijskim okvirima, udaljeno od Zadra
- ❖ prostorom Općine prolazi državna cesta koja ga povezuje s najbližim gradskim središtem, Benkovcem te željeznička pruga Zadar- Knin
- ❖ od značaja je i blizina dvaju čvorišta autoceste, Benkovac (16km) i Pirovac (15km), što otvara mogućnost boljeg povezivanja Općine u županijskim, državnim i inozemnim okvirima

Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi

- ❖ 16.7.2009. godine potpisan je ugovor između Općine Lišane Ostrovičke i MMPI (Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture) te je Općini donirano 3.665.000 kn za izgradnju javno- poslovne građevine Braština koja čini okosnicu daljnjeg razvoja Općine

Ostalo što se smatra relevantnim

- ❖ izgrađenost Lišana Ostrovičkih uvelike je određena okupacijom i ratnim razaranjima te kasnijom obnovom; područje Općine okupirano je u listopadu 1991. godine, a oslobođeno u lipnju 1995. u akciji „Oluja“
- ❖ nedostatak vodovoda i odvodnje ozbiljna su prepreka daljnjem razvoju Općine: izgradnjom tog dijela infrastrukture uravnotežila bi se infrastrukturna slika Općine i ostvarili osnovni razvojni preduvjeti, a samim time bi značajno porasla kvaliteta života u Općini (Započela je izgradnja magistralnog vodovoda Benkovac - Lišane Ostrovičke i to dvije faze- idejni projekt za sekundarni vodovod u Lišanima predan je u Upravu za prostorno uređenje i čekamo izdavanje lokacijske dozvole nakon koje se pristupa izradi glavnog i izvedbenog projekta za koji su već osigurana sredstva u proračunu Općine)

Stanovništvo

Broj stanovnika

- ❖ po broju stanovnika u jedinicama lokalne samouprave u Zadarskoj županiji Lišane Ostrovičke svrstavaju se na 29. mjesto
- ❖ tijekom zadnjeg popisa stanovništva 2001. godine u Lišanima Ostrovičkim popisana su 764 stanovnika
- ❖ gustoća stanovništva je 15,3 stanovnika/ km²
- ❖ 1991. godine Općina broji 1636 stanovnika
- ❖ 1981. godine- 1793 stanovnika
- ❖ 1971. godine- 1949 stanovnika
- ❖ 1961. godine- 2079 stanovnika
- ❖ 1953. godine- 2064 stanovnika

Demografska kretanja kroz 20. stoljeće, tijekom Domovinskog rata i nakon 2001. (migracije)

- ❖ od 2064 stanovnika koji su 1953. godine živjeli na području današnje općine, ostala je jedna trećina; ovakvo kretanje nije značajno smanjilo standard života jer otišli stanovnici rade van općine i šalju dio dohotka svojim kod kuće, ali je svakako razvojno nepovoljno
- ❖ prema navedenim podacima broj stanovnika Općine i pripadajućih naselja kontinuirano pada u posljednjih pet desetljeća, najveći pad dogodio se između posljednja dva popisa, 1991. i 2001. godine koja prikazuju stanje prije i poslije Domovinskoga rata

LITVAKI

Struktura (dob, obrazovanje, nacionalnost, zaposlenost)

- ❖ od ukupnog broja stanovnika u Općini broj pripadnica ženskog spola je 367, dok je muškog spola 397; najveći i gotovo jednak broj stanovnika spada u dvije dobne skupine: od 15 do 30 i 65 do 80 godina
- ❖ u obrazovnoj strukturi dominira stanovništvo koje ima završenu osnovnu školu sa 54 %-tnim udjelom, 30% stanovnika ima završenu srednju školu, čak 13% stanovnika nema nikakvo obrazovanje, a visoku stručnu spremu posjeduje 2% stanovnika
- ❖ ova statistika datira iz 2003. godine, (izvor je Državni zavod za statistiku) od tada se stanje relativno popravilo pa sada, po zadnjim podacima visoku stručnu spremu posjeduje 17 stanovnika (10 muškaraca, 6 žena te jedna muška osoba sa magisterijem ili doktoratom); većina visokoškoloovanih rade izvan općine
- ❖ podaci o zaposlenosti stanovnika Općine relativno su nepouzdana jer dio Lišanaca radi neredovito na području Lišana i obližnjeg Benkovca, uglavnom u kamenarstvu, drugi dio stanovništva bavi se obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvom te nema podataka niti o njihovom djelovanju
- ❖ na širem području Općine registrirano je 9 trgovačkih društava i 25 obrta: od ukupnog broja registriranih društava sva su aktivna i sva se nalaze u domaćem privatnom vlasništvu

Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike

- ❖ u razvojnom smislu, stanovnika koji se školuju ima dovoljno, problem je, kao i kod drugih nerazvijenih općina, u povratku školovanog kadra koji se nakon školovanja redovito zadržava u gradovima
- ❖ ljudski se resurs može smatrati izmaklim, ali potencijalno iskoristivim-
poticanjem i stipendiranjem studenata iz Općine ili usmjerenim
stipendiranjem (poticati školovanje stručnog kadra koji bi bio koristan za
Općinu i njene potencijalne ciljeve)
- ❖ raznolikost obrta pokazuje da lišansko gospodarstvo još uvijek ima ruralne
osobine i da su njegovi sudionici samostojni i sposobni obavljati razne
poslove, ta se sposobnost, bez obzira na volju i poduzetnički duh pojedinaca,
ne očituje i u djelovanju trgovačkih društava pa su radionice koje Općina sve
češće organizira, kao i osnivanje Zadruga veoma dobar zalog i poticaj za
dodatno informiranje zainteresiranih stanovnika o kreditiranjima i poticajima
koje RH daje poduzetnicima na područjima od posebne državne skrbi
- ❖ za očekivati je da će se asfaltiranjem cesta koje će bolje povezivati naselja
Općine s centrom Županije- Zadrom, te izgradnjom komunalne infrastrukture
(cesta, vodovod, telefon, odvodnja, zbrinjavanje otpada), a također i urbanim
opremanjem naselja, pokrenuti i stvoriti i ostale pogodnosti koje bi život na
selu učinile privlačnijim

Specifičnosti i trendovi (npr. običaji, navike, poduzetnička kultura, otvorenost za nove inicijative)

- ❖ svoje narodno blago stanovništvo čuva na razne načine, a najviše kroz pjesmu i ples: ta se tradicija očituje u djelovanju KUD «Sveti Nikola Tavelić» koje svojim djelovanjem pokušava održati tradicijske vrijednosti i običaje, od kojih je najveće očuvano kulturno blago crkveno pjevanje, poznato kao «Lišanska misa» (društvo broji 36 članova i sastoji se od starijih i mlađih članova u podjednakom broju jer mlađi članovi ujedno sudjeluju i u crkvenom zboru- nastupaju na smotrama folkloru u kolovozu svake godine, nominirani su za zaštitu ožkanja pri UNESCO-u)

- ❖ općinsko je gospodarstvo podvrgnuto SWOT analizi (izradio Ekonomski institut u Zagrebu za projekt Strateškog programa ukupnog razvoja grada Benkovca i općine Lišane Ostrovičke) kako bi se ustvrdile njegove snage, slabosti, prilike i prijetnje: rezultati te analize govore da lišansko gospodarstvo

svjedoči o poduzetničkom duhu i bogatoj poljoprivrednoj tradiciji, ali i o brojnim slabostima koje uvelike čine ograničeni početni kapital te nesređeni katastar i zemljišne knjige

- ❖ mnoštvo prilika koje se pružaju iz perspektivnog okruženja stanovništvo bi puno lakše iskoristilo ako se okrene ka vlastitom poduzetničkom obrazovanju te organiziranosti koja uvelike pridonosi distribuciji poljoprivrednih proizvoda
- ❖ osim gospodarstva SWOT analizi podvrgnute su i općinske društvene djelatnosti čiji rezultati govore da su društveni djelatnici predani svome poslu, suradnja djelatnosti i općinske uprave je dobra, ali se nedostaci i slabosti društvenih djelatnosti očituju u nedostatku nužne opreme- prilika nema mnogo, ali su prijetnje koje proizlaze iz nedovoljne osjetljivosti državne razvojne politike za male sredine veoma utjecajne na motiviranost djelatnika kao i na cjelokupan razvoj Općine

Postojeće i planirane mjere

- ❖ budući da postoji znatan broj mladih ljudi koji zasnivaju nove obitelji i imaju potrebu odvajanja od roditelja te potrebu za gradnjom vlastite kuće, Općina planira povećanje građevinskih područja naselja: iskazan je interes da te parcele budu većih površina, oko 1000- 1500m², jer uz svoje kuće žele urediti i okućnice kao i gospodarske objekte i manipulativne površine potrebne za bavljenje poljoprivredom
- ❖ Općina je tijekom mjeseca srpnja organizirala informativne radionice na temu poticajne obiteljske stanogradnje na kojima je prisustvovalo nekoliko desetaka zainteresiranih mladih obitelji- tim se mjerama nastoji zadržati mlade obitelji unutar granica Općine, bilo besplatnim zemljištem bilo građevinskim materijalom za mlade obitelji koji donira država u cilju zbrinjavanja mladih obitelji na području od posebne državne skrbi

Ostalo što se smatra relevantnim

- ❖ pokretanjem i unapređivanjem poljoprivredne proizvodnje, kao i otvaranjem novih proizvodno- zanatsko- poslovnih sadržaja trebali bi se stvoriti uvjeti za zapošljavanje na teritoriju same Općine
- ❖ bolja prometna povezanost sa Zadrom, kao administrativnim, privrednim, trgovačkim, zdravstvenim, kulturnim, srednjoškolskim i visokoškolskim centrom daje veće mogućnosti za ostanak i povratak u naselja Općine, kao stalnog mjesta stanovanja
- ❖ dobra cestovna povezanost omogućuje i lakši plasman proizvoda van teritorija Općine
- ❖ u Općini ne postoji poštanski ured te se poštanski promet vrši preko poštanskog ureda Benkovac gdje se pošta sakuplja, razrađuje, sređuje i šalje- izgradnja novog poštanskog ureda planira se u sklopu planirane zone centralnih funkcija
- ❖ Općina nema riješenu vodoopskrbu pitkom vodom, stanovnici se koriste vodom iz prirodnih izvora vode te vodu kišnicu skupljaju u vlastite gusterne- u izgradnji je i planirani vodoopskrbni sustav kao dio Regionalnog vodovoda sjeverne Dalmacije koji bi do kraja 2010. godine trebao doći i do Lišana Ostrovičkih, na Općini je da se pobrine za izgradnju sekundarne vodovodne mreže za koju je u izradi glavni projekt vodovodne mreže (Započela je izgradnja magistralnog vodovoda Benkovac - Lišane Ostrovičke i to dvije faze- idejni projekt za sekundarni vodovod u Lišanima predan je u Upravu za prostorno uređenje i čekamo izdavanje lokacijske dozvole nakon koje se pristupa izradi glavnog i izvedbenog projekta za koji su već osigurana sredstva u proračunu Općine)

- ❖ geološke odlike tla u široj benkovačkoj regiji uvjetovale su pojavu obilja izvorskih (podzemnih) voda s mnogobrojnim lokalnim vrelima i kopanim bunarima što potvrđuju i četiri postojeća bunara- odavno poznati izvor Trubanji, izdašno i stalno vrelo koje ne presušuje, pa se njime opskrbljivalo i pučanstvo iz svih okolnih brdskih predjela Bukovice u ljetnim mjesecima: drugi bunar je Bakrač i nalazi se između naselja Nimaca i Podmišljena, povremeno je vrelo, aktivno isključivo tijekom zimskog razdoblja: treći je Vrulja i nalazi se na samoj cesti koja povezuje Benkovac sa Skradinom: četvrti se nalazi u Ostrovici, podno brda Otres
- ❖ prema prostornom planu uređenja općine Lišane Ostrovičke očekuje se obnavljanje poljoprivredne proizvodnje i otvaranje novih proizvodnih, zanatskih, poslovnih, ugostiteljsko- turističkih i sportsko- rekreacijskih djelatnosti te samim time i predviđa povećanje broja stanovnika do 2016. godine na predratni nivo (1991. godine Općina broji 1636 stanovnika)

Gospodarstvo

Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike

- ❖ primarna gospodarska grana u Općini je poljoprivreda- uvjeti za to pronalaze se u većim cjelovitim poljoprivrednim površinama s mogućnošću navodnjavanja te u povoljnim obilježjima submediteranske klime
- ❖ na brežuljcima se tradicionalno napasa stoka, uglavnom ovce i koze
- ❖ u Općini postoji niz manjih poljoprivredno- obiteljskih gospodarstava koja na dosadašnjoj razini razvoja male privrede i poduzetništva nisu otvarala mogućnosti napretka niti masovnijeg zapošljavanja stoga se u Općini nastoji razviti proizvodno- poslovne zone te tako riješiti problem nezaposlenosti i odlaska mladih ljudi u gradove

Glavne gospodarske djelatnosti (danas i nekad)

- ❖ Općina Lišane Ostrovičke izrazito je poljoprivredno orijentirana; prije Domovinskoga rata u Općini je djelovala poljoprivredna zadruga koja je svoje proizvode, uglavnom povrtlarske, plasirala na tržište bivše Jugoslavije
- ❖ dio poljoprivrednih površina je navodnjavan, ali nije postojala nikakva industrijska proizvodnja

Gospodarski potencijali

- ❖ prostornim planom uređenja Općine Lišane Ostrovičke predviđa se razvoj gospodarskih djelatnosti: poljoprivrede, prenamjena šumskih zemljišta niže kategorije (šikara i goleti) u maslinike, proizvodno- poslovne zone i seoski turizam
- ❖ ispituje se mogućnost pokretanja eksploatacije arhitektonskog kamena te otvaranje kamenoloma za eksploataciju istoga; u Ostrovici je predviđena jedna dok se u Lišanima nalaze dvije zone predviđene za eksploataciju kamena, što je važna djelatnost s obzirom na tradicijski način gradnje kuća, zatim (uvijek aktualan) trend u građevini koji dosta zastupa i iskorištava kamen, bitan je i za izradu različitih suvenira od kamena kao i stvaranje reproduktivnog materijala kao što je šljunak, pijesak...
- ❖ poljoprivredu se nastoji objediniti i poboljšati sistem navodnjavanja
- ❖ ono što bi bilo veoma korisno jest ponovno pokretanje zadrugarstva po uzoru na slična udruženja u razvijenim zapadnoeuropskim zemljama- u tom smjeru je Općina već krenula te osnovala Poljoprivredno-turističku zadrugu
- ❖ općinsko je gospodarstvo podvrgnuto SWOT analizi (izradio Ekonomski institut u Zagrebu za projekt Strateškog programa ukupnog razvoja grada

Benkovca i općine Lišane Ostrovičke) kako bi se ustvrdile njegove snage, slabosti, prilike i prijetnje: rezultati te analize govore da lišansko gospodarstvo svjedoči o poduzetničkom duhu i bogatoj poljoprivrednoj tradiciji, ali i o brojnim slabostima koje uvelike čine ograničeni početni kapital te nesređeni katastar i zemljišne knjige

- ❖ mnoštvo prilika koje se pružaju iz perspektivnog okruženja stanovništvo bi puno lakše iskoristilo ako se okrene ka organiziranosti koja uvelike pridonosi distribuciji poljoprivrednih proizvoda te vlastitom poduzetničkom obrazovanju

Infrastruktura

- ❖ Općina se prijavljuje na natječaje prema IPARD mjeri A i B za izgradnju javnih nerazvrstanih cesta te izgradnju šumskih protupožarnih puteva- tim bi se mjerama stvorio temelj infrastrukture, dobra cestovna povezanost i sigurnost prirodnih površina koje obiluju neistraženim kulturnim i povijesnim ostacima

Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi

- ❖ Općina ima u cilju pokrenuti, ne samo neposrednu proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, nego i preradu (sušenje, proizvodnja džemova i marmelada, mariniranje maslina u staklenkama, pirea od pelata i rajčice, mariniranog crvenog luka, krastavaca, rajčice) i konzerviranje poljoprivrednih proizvoda (voće, povrće, žitarice...)
- ❖ veoma je zanimljiva i izgradnja pogona za flaširanje vina te izrada prerađevina od mlijeka (kao npr. sir, puina, sirutka, kiselo mlijeko, jogurt i sl.)- sve se ove aktivnosti već sada

odvijaju na području Općine u sklopu malih obiteljsko- poljoprivrednih gospodarstava, ali im je potreban poticaj da svoje proizvode plasiraju i izvan Općine te na taj način pokrenu vlastite pogone za proizvodnju

- ❖ postoji i mogućnost za organiziranje, sakupljanje, pakiranje i distribuciju ljekovitog bilja kojeg na području Općine ima (naročito kadulje)- stanovništvo za sada samostalno prikuplja ljekovito bilje i u kućnoj radinosti pravi napitke koji su trenutno veoma cijenjeni i traženi, kako na domaćem, tako i na inozemnom tržištu: upravo zbog te činjenice postoje pisma namjere investitora zainteresiranih za izgradnju lječilišta pored turističke zone
- ❖ osim tradicionalnog uzgoja ovaca i koza razmišlja se o razvoju stočne farme (krave, peradi, svinja i drugo)- takav je projekt već bio u pokušajima realizacije, ali je zbog neriješenih imovinsko- pravnih odnosa prekinut
- ❖ pokretanje izgradnje proizvodnih pogona omogućilo bi zapošljavanje, a time i stvorilo uvjete za povratak stanovništva

Postojeće i planirane mjere

- ❖ u planu je prenamjena šuma nižih kategorija (šikara i goleti) u maslinike i to na dvije lokacije: Umac- Prštane u Lišanima Ostrovičkim, površine 65,099ha te Krš u Dobropoljcima površine 119,043ha
- ❖ proizvodno- poslovne zone planiraju se na sljedećim lokacijama: Lišane Ostrovičke, na površini 40,865ha te Ostrovica na površini 11,261ha
- ❖ u Općini se planira oživljavanje poslovne zone Trolokva, koja se nalazi uz državnu cestu D56 i naslanja se na poljoprivredno zemljište Bara (zauzima površinu od 276ha): na području poslovne zone Trolokva nalaze se ostaci gospodarskog kompleksa u kojemu se prije rata, u sklopu ondašnje Zadruga, vršila prerada, pakiranje i distribucija povrća proizvedenog na poljoprivrednom zemljištu Bara- kompleks je devastiran, no Općina je zaprimila pisma namjere ozbiljnih investitora koji su spremni, po raspisivanju koncesije za upravljanje, investirati u kompleks

Ostalo što se smatra relevantnim

- ❖ Općina Lišane Ostrovičke znatno je stradala u Domovinskome ratu- bila je okupirana od srbočetničke vojske, a hrvatsko stanovništvo bilo je više godina u izbjeglištvu: razvijanjem privredne osnove ostvarile bi se mogućnosti i za razvoj društvenog standarda
- ❖ Općina je prepoznala zainteresiranost stanovništva za informativne radionice na temu poticajnog kreditiranja stanovništva- u vidu poticajne stanogradnje kao i u vidu poticajnih investicijskih kredita te programe kreditiranja poljoprivrede i malog gospodarstva na područjima od posebne državne skrbi

Turizam

- ❖ turistički razvoj Općine temelji se prvenstveno na seoskom turizmu
- ❖ u cilju razvoja seoskog i aktivnog turizma, za koje Općina ima potencijale, potrebna je povijesno- kulturna i turistička valorizacija ovog područja- ista je započeta iskopima u godinama prije Domovinskoga rata, a nastavlja se i sada pokretanjem postupka utvrđivanja svojstva kulturnog dobra za arheološke lokalitete u području Općine

Jake strane, slabosti, prijetnje i prilike

- ❖ veoma bitna karakteristika za pokretanje i razvoj seoskog turizma jest sam smještaj: bez obzira na relativnu udaljenost Općine od većih prometnica, činjenica je da se Lišane Ostrovičke nalaze u blizini veoma atraktivnih turističkih središta sa naglašenim i velikim potencijalima, bilo da je riječ o rijeci Zrmanji (rafting), Vranskom jezeru ili nacionalnim parkovima: u neposrednoj blizini nalazi se nacionalni park Krka čije su ljepote na svjetskome glasu, nacionalni park Kornati udaljen je od Općine pedesetak km
- ❖ grad Skradin je svojom blizinom na više načina povezan i bitan za Lišane Ostrovičke, osim zajedničkog projekta kojim se namjeravaju povezati općine i njihovi turistički lokaliteti biciklističkom stazom, postoje mnoge dodirne točke od kojih bi obje općine mogle profitirati

Postojeći turistički kapaciteti

- ❖ u Općini djeluje ugostiteljski obrt kao i niz obiteljskih gospodarstava koja su zbog neosposobljenosti, loše reklame i slabe ili nikakve suradnje sa okolnim i županijskim turističkim zajednicama veoma malo konkurentna na tržištu te se njihov rad i djelovanje, bez obzira na potencijale, svodi samo na granice Općine
- ❖ u tijeku je nominacija Općine za IPA III C- u suradnji sa TZ Skradin za pokretanje seoskog turizma i izgradnju biciklističkih staza
- ❖ Općina je u sklopu IPA II- prekogranične suradnje s BiH nominirala i projekt izgradnje «Kampa mladih» u Ostrovici; partner Općine je Novi grad, a cilj projekta je izraditi kamp mladih, odnosno studentski kamp u kojem će biti smješteni studenti sa područja arheologije i likovne umjetnosti za koje su u razradi kreativne radionice

Turističke znamenitosti i vrijednosti (prirodne, povijesne, kulturne)

- ❖ u cilju očuvanja kulturnog naslijeđa utvrđen je popis dobara Općine- područja i pojedinačnih građevina

LIŠANE

❖ *Lišane Ostrovičke*

- ❖ *sakralna arhitektura*: crkva Sv. Jere, spominje se od 1970. Godine, obnovljena je 1987. Godine, u Domovinskom ratu do temelja srušena; crkva Sv. Nikole Tavelića, sagrađena 1976./77. Godine, u ratu do temelja srušena, sagrađena nova; kapela Sv. Ante na groblju, srušena
- ❖ *arheološki lokaliteti*: Gradina, prehistorijski lokalitet; Mišljen, starohrvatska nekropola
- ❖ *etnobaština*: ostaci tradicijske gradnje u zaseocima Mamići, Nimci, Stipići

❖ *Ostrovica*

- ❖ *sakralna arhitektura*: Crkva Sv. Ante na jugoistočnom dijelu Gradine- pripada srednjovjekovnom razdoblju (u zidovima crkve pronađeni su ostaci oltarne pregrade iz predromanike s latinskim natpisom iz 9.- 10. stoljeća, koji je posvećen Sv. Anastaziji, a natpis iz 1405. godine spominje kralja Zvonimira- crkva je obnovljena u drugoj polovici 18. stoljeća); Crkva Sv. Luke, pravoslavna crkva s grobljem, sagrađena 1730.

- ❖ *arheološki lokaliteti*: Gradina s ostacima prapovijesnog liburnskog naselja na samom platou, srednjovjekovne utvrde ispod platoa te rimske vile rustike (villae rusticae) u zaseoku Kusale podno Gradine; zaseok Mačci na sjeverozapadnoj strani Gradine (Mačkove ograde), antički lokalitet uz željezničku prugu Zadar- Knin; Greblje- starohrvatska nekropola iz 9. stoljeća
- ❖ *etnobaština*: ostaci tradicijske gradnje

❖ *Dobropoljci*

- ❖ *sakralna arhitektura*: Crkva Sv. Đurđa (Georgija) na groblju- srednjovjekovna građevina, obnovljena 1724. godine
- ❖ *arheološki lokaliteti*: Jaruv s prehistorijskim ostacima; Belića jara
- ❖ *etnobaština*: ostaci tradicijske gradnje u zaseocima Ivkovići i Šaponje

- ❖ svoje kulturno i narodno blago stanovništvo čuva na razne načine, a najviše kroz pjesmu i ples: ta se tradicija očituje u djelatnostima KUD-a «Sveti Nikola Tavelić» koje svojim djelovanjem pokušava održati tradicijske vrijednosti i običaje, od kojih je najveće očuvano kulturno blago crkveno pjevanje poznato kao «Lišanska misa»: crkveno pučko pjevanje srodno je svjetovnom pjevanju lišanskog kraja, a ta povezanost pučkog i svjetovnog pjevanja važan je čimbenik kontinuiteta i opstanka tradicionalnog pjevanja u lišanskom kraju

- ❖ isprepletenost je stilskih obilježja crkvenog i svjetovnog pučkog pjevanja dokaz važnosti Crkve kao nositeljice duhovnog i svjetovnog života i identiteta Lišana
- ❖ upravo takav način života isprepletenog tradicijom kao i konstantno oslanjanje i vraćanje na tradicionalno uzrok je sporijoj infiltraciji sveprisutnih modernijih vrijednosti koje, po mišljenju dijela, mahom starijeg stanovništva, prijete izumiranju vrijednosti stečenih djedovinom
- ❖ među načine na koje se želi zaštititi tradicija spada i posljednji prijedlog KUD-a „Sveti Nikola Tavelić“ koji se priključio nominaciji ožkanja na UNESCO-Ugroženu listu nematerijalne kulturne baštine svijeta

Razvojni resursi

- ❖ glavnu okosnicu i glavni razvojni resurs u Općini predstavlja projekt Braština: javno- poslovna građevina koja na svojoj lokaciji i u svojim prostorijama uključuje većinu sadržaja čije postojanje jamči kvalitetu života stanovništva, paralelno stvarajući preduvjete za povratak mladih obitelji koji su zbog neadekvatnih uvjeta iselile iz Općine kao i zadržavanje postojećih: kompleks se sastoji od prizemlja i potkrovlja u kojima su smješteni restoran, prostorije za kafić, trgovinu, mesnicu, poljo-apoteku, frizerski salon, poštu te uredi i prostorije Općine, matičnog ureda i vijećnice
- ❖ postoje pisma namjere investitora zainteresiranih za izgradnju lječilišta pored turističke zone Općine

Vizija/misija/strateški ciljevi/operativni ciljevi

- ❖ prostornim planom uređenja Općine predviđena je turistička zona koja se nalazi na laganim brežuljcima, smještena uz samu državnu cestu D56 i sa koje se pruža prekrasan pogled na polje, kao i ostale lokalitete i dobra Općine-Greblje (starohrvatska nekropola iz 9. stoljeća), Otres i Gradinu (na kojoj je pronađen i najstariji dalmatinski grb- isti se nalazi u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, kao i ostali nalazi pronađeni tijekom iskopa 80- ih godina prošlog stoljeća, koji su nažalost zaustavljeni zbog Domovinskoga rata

Ostalo što se smatra relevantnim

- ❖ Općina je nedavno zaprimila dopis Konzervatorskog odjela u Zadru vezan uz arheološke lokalitete na području naselja Ostrovica kojim je potvrđeno da se na navedenom području nalazi niz vrijednih arheoloških lokaliteta: prvenstveno Gradina iznad samog naselja s tragovima naseljavanja od željeznog doba do turskih osvajanja, ranosrednjovjekovno groblje na lokalitetu Greblje u poljima i vinogradima podno naselja te lokalitet Otres s ostacima vjerojatno ranokršćanske građevine i groblja; u cilju razvoja seoskog i aktivnog turizma te povijesno- kulturne i turističke valorizacije ovog područja, a koji Općina Lišane Ostrovičke namjerava provesti, Konzervatorski odjel zatražio je od Općine dostavljanje dokumentacije potrebne za pokretanje postupka utvrđivanja svojstva kulturnog dobra
- ❖ šire područje sjeverne Dalmacije, osobito ono između rijeka Zrmanje i Krke, bogato je arheološkim nalazima, među istraživanja na području arheologije spadaju sustavna iskopavanja koja su vršena na Bribiru, nekadašnje Varvarije, gdje su osim srednjovjekovnih i antičkih objekata te pokretnog arheološkog materijala, otkriveni i slojevi prapovijesnog razdoblja

- ❖ u ranom i kasnom srednjem vijeku (12.- 15.st.) Ostrovica je pripadala hrvatskoj obitelji Šubića (loze koja je već u 11. stoljeću dobila nasljedno županstvo na Bribiru) to je razdoblje koje je ostavilo snažne tragove svoje epohe od kojih su najmarkantniji: gotički natpis iz 1405. godine s imenom kralja Zvonimira (rex Zonemerius) kao svojevrsnu kasnu reminiscenciju na posljednje dane samostalnog hrvatskog kraljevstva, ulomak natpisa pisan goticom u kojem se spominje ime jednog od Šubića- Pavla (Pauli de genere Subich) i njegove supruge s nepotpunom godinom 1400.; činom kojim u rujnu 1347. godine Juraj III., sin Pavla Ostrovičkog ustupa Ludoviku I. Anžuvincu kastrum Ostrovicu u zamjenu za grad Zrin u Slavoniji, od kada se prati povijest roda Šubići-Zrinski, Ostrovica postaje kraljevski kastrum i prva utvrda koju je Ludovik Anžuvinac stekao u Hrvatskoj; sve su ovo dijelovi otkrivenog spomeničkoga blaga nađenog na Šubićevom gradu u Ostrovici čija se arheološka istraživanja nastavljaju

